

ateneu

revistă de cultură

În paginile 5—6—7:

OMAGIU
MARELUI
ENESCU

■ Eugen Pricope — Popasuri
enesciene ■ Un desen de Iulia
Hălăucescu ■ Reporter - Într-o
seară toamna ■ Enescu despre
el însuși ■ Declarații ■ Ion Ulmu
— Fluier ■ Fotografii, fașsimile.

3

BACĂU ANUL I

octombrie 1964
20 pagini — 1 leu

Maternitas

După ce văzu în amănunțime, pe dinafară și pe dinăuntru, noul spital al maternității, încântat de soluțiile arhitectonice, de sistemele de dotare, realmente uluit de circuitele edificiului, un străin dintr-o depărtată țară occidentală exclamă: „Colosall” Apoi întrebă cât costă o naștere în condițiile unei astfel de asistențe. Alina că orice fel de asistență medicală este la noi gratuită, străinul spuse din nou „colosall”, adăugând: „Colosall!”.

De la prima întâlnire a ochiului cu zidul pastelat, neașteptată este lumina plină de odihnă care încarcă treptat retina, o îmbogățește, o limpezește. Voi vorbi deci, despre sentimentul acestei lumini.

Iată, o femeie foarte tină, cea mai tină mamă a acestei zile din mijlocul toamnei, coboară treptele largi. În lumina zilei, ochii ei clipesc des, apoi se dăruie în întregime copilului, urmărindu-i somnul. Brațele ei ocrotesc pruncul: brațul stâng, al inimii, brațul drept, al puterii, tac leagăn omului, îl poartă spre lume. Vine un vânt — prieten, lunecina peste lumina pereților, găsind alte nuanțe, schimbându-le, scutură irunze, prinde gleznele mamei, împrăstie părul ei, pleacă. Copilul zâmbește unui vis scurt, luminat în culoarea cameretei în care el a crescut până acum. Mama îl lasă să doarmă. Copilul trăiește încă sentimentul primei lumini.

Ușile de sticlă se deschid, se închid fără zgomot. În hol lumina scade: ea nu face aici altceva decât să pregătească liniștea care se simte dincolo de pereții de sticlă.

Fotolii tăcute, mozaic sobru, pereți elastici unde zgomotele nu se sparg, ci se lichează, dispar, nu le mai aude nimeni. Lifturile urcă, amândouă odată sau pe rând, lifturile coboară, micile semnale se aprind, se sting fără grabă, în cea mai necesară liniște.

Coridoarele. Lumina vine de pretutindeni și de nicăieri calmă, imparte egal liniștea, o lumină uniformizând bătăile inimii, o lumină sigură, aproape imponderabilă.

George BĂLĂIȚĂ

Continuare în pagina 12

■ Bacău — Clădirea noii maternități Fotografia: Constantin BURSUC

CARȚILE ANULUI 20

POEZIA

Moment revelator al istoriei literaturii actuale, anul editorial 1964 unește în limitele aceleiași unități cronologice valori artistice deosebite. Autori cu o efigie distinctă în memoria cititorului se întâlnesc cu alții al căror profil abia începe a se contura. Negreșit, peste ani, caracterizând lirica Anei Blandiana ori cea a lui Ion Alexandru, comentatorul va menționa, printre altele, și faptul nu puțin important, că au debutat, grație unui fericit soroc, în anul în care Tudor Arghezi a tipărit volumul „Cadențe”, iar Mihai Beniuc „Cu faruri aprinse”. Elanul și frăgezimea liricii tinerilor se îmbină, într-un relief amplu, de o reală diversitate, cu experiența severă și profunzimea celei a virstelor înaintate.

Poezia autentică — observația e, astăzi, dintre cele care frizează locul comun — a circumscris întotdeauna o perspectivă heraclidiană, dialectică. Mereu au vibrat în ea visuri innoitoare, elanuri vitale, mereu a vibrat „cadența” prefacerilor cosmice și sociale. A înregistrat și armonizat, cu intuiția specifică acestui gen de artă, într-un caleidoscop magic timpul individual și reacțiile din viața zilnică, detalii peste care cea mai scrupuloasă istorie trece. Cu o virtute proprie, generalizând, le-a sublimat sensurile în idei. Eficiența cit și necesitatea unei asemenea poezii a fost și rămâne incontestabilă. Cif

privește paseismul literar, e tot atât de ciudat ca și încercarea cuiva de a muta izvoarele în aval.

Dar — se poate ivi întrebarea — ce reprezentare dăm noi poeziei autentice. Se știe doar că, adesea, stările poetice și îndeosebi viziunea meditativă trec drept poezie. Crezurile artistice (hipertrofia lor se face evidentă!) sînt (nu ne referim la cele din amurgurile carierei, testamentare) mai degrabă expresia unui deziderat etic și o platformă pentru viitoarele ascensiuni. Poezia autentică — chiar dacă o definiție logică nu ne e la îndemână, — credem, trebuie să conțină o mare cantitate de energie sufletească, și prin aceasta să aibă pentru lector luminiscenta unei zări orfeice. Unora li se pare fastidioasă forma clasică, exagerat ar li să spunem că formele moderne solicită exclusiv sensibilitatea contemporanilor, însă, cum s-a mai arătat, nu tiparul emoției, ci densitatea ei determină valoarea artistică. În ultimele două decenii s-au făcut consecvent eforturi pentru reabilitarea deplină a acestor adevăruri.

Umanismul și frumusețea relațiilor sociale și economice create la noi după 23 August 1944 și-au găsit expresia artistică cea mai elocventă în poezia contemporană. „Încadrarea în istorie e caracteristica (ei) primordială” (N. Manolescu — D. Micu: „Poezia — expresie a demnității umane”, în revista „Secolul 20”, nr. 5, 1964). Originalitatea literaturii

românești actuale, deci și a poeziei, e — după cum am arătat și în articolul anterior — consecința faptului esențial al reflectării noului obiect: viața socialistă, materială și spirituală, a patriei. Navigarea poetului în apele fără valuri ale metafizicii, gimnastica abisală, solitudinea de locuitor al unui continent lacustru, închietudinea stimulată de nevroză, sentimente și gesturi prezente în opera unor lirici de autentică valoare ai literaturii dintre cele două războaie, rămîn mărturie unui timp istoric absurd. Arghezi, Bacovia și Blaga, Călinescu și Vinea, poeți ai generației virstnice, au aderat deplin la schimbările radicale în sensul progresului social petrecute în țara noastră. Virtuți latente în creația lor anterioară s-au dezvoltat plener, incit organicitatea operelor nu numai că nu s-a resimțit, ci dimpotrivă, s-a consolidat. Nou clădit, vîrlul piramidei s-a întâlnit cu lumina primind reflexe memorabile.

Viziunea govescă a „peizajelor” argheziene din volumul „1907” a fost substituită firesc în creația sa ulterioară („Cintare omului”, „Frunze”, „Poeme noi”) de elogiul vibrant adus muncii, creațiilor umane, patriei renăscute. „Înseninarea” se face și mai evidentă în volumul recent „Cadențe”, în care meditațiile sînt încadrate în versuri de pastel luminos. Belșugul vegetal al primăverii („Bună dimineața, primăvară”) sugerează distincția împlinirii timpului nostru. Relația de sinonimie dintre primăvara naturii și cea a patriei autorul o determină istoric (iată un caz fericit de poezie ocazională): „Dă-i mină, copilandră de-a pururea fecioară, / Că vă-ntîlniți depline, acum întîia oară, / La început de vremuri, nădejdi și învieri, / Două-nfloriri de muguri și două primăveri” (subl. n.). Forma de alcă-

Constantin CĂLIN

Continuare în pagina 18

LIRICĂ

PARTIDULUI

Spun cu buzele arse cuvintele:
luați-mi o picătură de inimă,
o probă a sentimentelor,
și ea va fugi din mină-n mină
pînă va deveni simetrica soarelui,
ca și cum ar fi vorba de aceeași
temperatură
la care totul devine metaforă.

Spun cu buzele arse cuvintele
aprinse în lume de tine
și ele pleacă pe străzi ca oamenii,
trec prin lumina torențială
se-adună în piețele publice
acolo unde poetul se varsă în mare.

Ovidiu GENARU

